

**VLADA CRNE GORE
DRŽAVNI ARHIV**

**PLAN RADA
ZA
2020 GODINU**

CETINJE, februar 2020.

Državni arhiv, kao državni organ organizovan za vršenje arhivske djelatnosti na području Crne Gore, svoj plan rada temelji na izvršavanju obaveza i zadataka koji proizilaze iz Zakona o arhivskoj djelatnosti, važećih podzakonskih akata, dugoročnih planskih opredjeljenja, dokumenata međunarodnih arhivskih organizacija čiji je punopravni član, zaključenih protokola o saradnji sa drugim arhivima, te potreba i zahtjeva državnih organa, istraživača i drugih korisnika arhivske građe.

Aktivnosti koje se planiraju u 2020. godini biće, kao i u prethodnim godinama, usmjerene u nekoliko osnovnih pravaca djelovanja:

- poboljšanje uslova i kvaliteta rada;
- relizacija redovnih obaveza i zadataka iz arhivske djelatnosti;
- saradnja sa drugim subjektima u zamlji i inostranstvu;
- rad na normativnoj regulativi.

Za uspješno obavljanje funkcije koju ima Državni arhiv, a koja je od izuzetnog i trajnog značaja za državu, neophodno je obezbijediti adekvatan prostor, opremu i kadrove. Angažovanje na unapređenju sva tri navedena elementa, je trajan zadatak, koji mora biti prisutan u svim planovima, te prema tome i u ovom.

Državni arhiv ima arhivska odjeljenja ili isturene kancelarije u gotovo svim opštinama i koristi, u sopstvenom vlasništvu ili pod zakup, ukupno 6.090m² prostora. U gotovo svim organizacionim jedinicama, izražen je problem nedovoljne veličine i neodgovarajućeg kvaliteta prostora, pa je traženje mogućnosti za poboljšanje toga stanja, zadatak koji treba planirati i u ovoj kao i narednim godinama. Urađena je detaljna informacija o raspoloživim prostorima koje Arhiv koristi, ukupno i po pojedinim organizacionim djelovima, sa ocjenom stanja, definisanjem potreba i prijedlogom mjera za prevazilaženje evidentnih problema. Na temelju toga i objektivno raspoloživih mogućnosti se planiraju i preduzimaju aktivnosti u pravcu poboljšanja stanja.

Po pitanju prostora, prioritetna obaveza Državnog arhiva je dogradnja objekta na Cetinju. DACG ima dugogodišnji problem smještaja arhivske građe. Postojeći objekat površine je 1569m² od čega 750m² čine depoi za smještaj arhivske građe, čime nijesu zadovoljene ni trenutne potrebe, osim toga arhivska građa spremna za preuzimanje kontinuirano se uvećava. Shodno tome evidentna je potreba realizacije proširenja odnosno dogradnje postojećeg objekta DACG Cetinje. Aktivnosti na tom planu su započete prije više godina, ali se, obzirom na niz nepovoljnih okolnosti, nijesu odvijale planiranom i željenom dinamikom. Urađena je projektna dokumentacija ali još nijesu dobijene potrebne saglasnosti, očekujemo izmjenu *DUP* i *UP Istorijsko jezgro Cetinje*, što je neophodan preduslov. Tada je planirano da radovi počnu 2014. godine ali to nije bilo moguće upravo zbog neslaganja izvođačkog projekta sa *DUP* i *UP* istorijsko jezgro pa s toga i potrebnih saglasnosti. S' obzirom da to još uvijek nije postignuto to ostaje kao problem koji treba da se rješava u 2020 godini.

Vlada CG je na sjednici od 12.XII 2019.godine, donijela Odluku o izradi izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana i Urbanističkog projekta "Istorijsko jezgro" Cetinje. Izmjene dopune *DUP*-a i *UP*-a predstavljaju planski osnov za korišćenje potencijala, održivi razvoj, očuvanje, zaštitu i unaprjeđivanje područja u zahvatu plana. Cilj ovog planskog dokumenta je stvaranje kvalitetnog prostora u ambijentalnom, funkcionalnom i arhitektonskom smislu, kao i stvaranje planskih pretpostavki za realizaciju predviđenih sadržaja. Donošenjem Odluke o izradi izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana i Urbanističkog projekta "Istorijsko jezgro" Cetinje, otvorila se mogućnost za ponovno pokretanje inicijative za planiranje dogradnje postojećeg objekta DACG na Cetinju, u cilju obezbjđivanja adekvatnih uslova za obavljanje arhivske djelatnosti. Upravo iz tog razloga, DACG je dostavio svu raspoloživu dokumentaciju i podatke po predmetnom pitanju

Ministarstvu kulture CG kako bi se sagledala mogućnost podnošenja inicijative za planiranje dogradnje objekta a u okviru izmjena i dopuna DUP-a Istorijско jezgro Cetinje.

U zgradi Državnog arhiva Cetinje planiraju se preostali zanatski i sanacioni radovi prvenstveno rekonstrukcija postojećeg sistema za klimatizaciju depoa.

Nastaviće se aktivnosti za rješavanje ili ublažavanje problema nedostatka prostora i u drugim gradovima, prema definisanim potrebama, utvrđenim prioritetima i stvorenim mogućnostima. Planira se rekonstrukcija krova u Arhivskom odsjeku Berane, kao i uređenje prilaza i obezbjeđivanje zgrade odgovarajućom ogradom, s obzirom na udaljenost od gradskog jezgra. Takođe se planira rekonstrukcija dijela krova u arhivskom Odsjeku H.Novi.

Nastaviće se započete aktivnosti za traženje mogućnosti za proširenje ili zamjenu prostora u Pljevljima i Bijelom Polju. Planirano je da se u dogovoru sa Opštinom Pljevlja, koja je vlasnik prostora, izvrši zamjena stolarije i poda u depou, kao i zamjena preostalih drvenih arhivskih polica metalnim. Pokrenuta je inicijativa a planiramo da će se u 2020 realizovati do kraja, proširenje poslovnih prostorija u AO Pljevlja tj. da se Državnom arhivu CG ustupi poslovni prostor na korišćenje (bez nadoknade) koji je do nedavno, do izbijanja požara, koristila SNP Pljevlja. Ustupljeni prostor koristio bi se za proširenje odnosno za smještaj arhivske građe Arhivskog odsjeka Pljevlja. Takođe će se tražiti mogućnost za obezbjeđivanje dodatnog prostora u Herceg Novom za smještaj građe koju bi trebalo preuzeti.

U 2020.godini nastaviće se (parcijalno shodno mogućnostima) sa sanacijom zgrade Arhivskog odsjeka Kotor. Centar za konzervaciju i arheologiju je uradio projekat po kojem će se u 2020.godini izvršiti radovi na sanaciji zgrade AO Kotor. Planira se izvođenje molersko farbarskih radova u poslovnoj zgradi DACG Cetinje kao i tekuće održavanje krovnog pokrivača. Planira se uređenje prilaza zgradi DACG Cetinje u cilju uslovnijeg prilaza za stranke i zapošljene i sprečavanja prodora vlage u depoe. Nakon završenog izlučivanja arhivske građe u DACG Cetinje, revizije fondova, oslobodiće se dio prostora za prijem nove arh.građe na čemu će se intenzivno raditi.

Redovno će se kontrolisati i servisirati protivpožarni aparati u svim arhivskim odsjecima i javljači požara u objektu na Cetinju.

U svim prostorima će se dva puta izvršiti uobičajeni tretmani u cilju dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije.

Nabavku opreme i sredstava: arhivskih polica, računara, skenera, kopirnih aparata, opreme i hemijskih sredstava za konzervaciju i restauraciju arhivske građe i dr. je trajno prisutna potreba za čije rješavanje je neophodno duže vrijeme i značajna sredstva. Obezbiđiće se produženje licenci za operativni program i antivirusnu zaštitu. Izvršiće se nabavka arhivskih kutija od specijalnog nekisjelog materijala, kao i potrebne količine specijalnih materijala za potrebe konzervacije.

Predviđeni broj izvršilaca u Državnom arhivu, utvrđen Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji je 160. Međutim, jedan broj radnih mjesta je po raznim osnovama upražnjen a nije popunjavaan. Za veći broj nepopunjenih radnih mjesta potreban uslov je visoka stručna sprema pa je ovim dodatno pogoršana kvalifikaciona struktura. Ona i inače nije povoljna, obzirom da procenat zapošljenih sa visokom stručnom spremom iznosi 75%. U ovoj godini je planirana popuna 3 radna mjesta sa visokim obrazovanjem. Za obavljanje nekih najneophodnijih poslova a koji nijesu predviđeni aktom o sistematizaciji ili su nepokriveni postojećim brojem izvršilaca, povremeno će se angažovati lica po ugovoru, ukoliko dobijemo saglasnost za isto.

Nastaviće se sa programom edukacije u obavljanju arhivskog poslovanja za zapošljene kod stvaralaca arhivske građe. Edukacija se obavlja u formi seminara i usmjerena je na stručno osposobljavanje zapošljenih i razvijanje svijesti o potrebi očuvanja dokumentarnog materijala.

Vodiće se neposredna briga o arhivskoj građi, u najširem smislu te riječi, u skladu sa propisima i standardima, kako u samom Arhivu tako i kod stvaralaca i imalaca arhivske građe. U tom smislu, Arhiv će u okviru svojih nadležnosti i ovlašćenja, insistirati na striktnom izvršavanju propisanih obaveza stvaralaca i imalaca u pogledu brige o arhivskoj građi počev od momenta njenog nastajanja do izlučivanja ili predaje Arhivu. Arhivska građa će se preuzimati po isteku propisanih rokova, sređena popisana i tehnički opremljena, po prioritetima utvrđenim na osnovu značaja te građe. U procedurama sa arhivskom građom, neposredno će se primjenjivati međunarodni standardi: ISAD(G) – za opis arhivske građe, ISAAR(CDF) – za opis stvaraoca arhivske građe, i dr.

Misija Državnog arhiva je dugoročno očuvanje arhivske građe od javnog značaja, omogućavanje i podsticanje korišćenja, te učenje iz našeg istorijskog iskustva. Arhiv će nastojati da arhivsku građu koju čuva u svojim fondovima učini dostupnom za korišćenje i omogući što jednostavnije i brže pronalaženje traženih dokumenata, bilo da je to u naučne ili dokazne svrhe. U cilju bolje zaštite i korišćenja arhivske građe u saradnji sa Ministarstvom kulture radiće se na projektima za očuvanje i zaštitu kulturnih dobara:

- Konzervacija fonda *Političko upravni mletački arhiv (PUMA) CG DA 2 HNO 1687-1797*

Nastaviće se aktivnostima vezano za skeniranje i pohranjivanje u informacioni sistem arhivske građe koja se čuva u arhivskim odsjecima u CG, tako da će se obogatiti digitalna arhiva i omogućiti brže i jednostavnije usluživanje stranaka, bez potrebe da se koriste originalna dokumenta.

Nastaviće se sa započetim projektom **"Zastita arhivske gradje i poboljšanje uslova u arhivskim depoima DACG Cetinje"** tj. obrada i sređivanja arhivske građe i depoa u kojim je ista smještena.

Prikupljaćemo informacija o arhivskoj građi značajnoj za Crnu Goru, koja se nalazi u drugim arhivima, kod raznih institucija i privatnih imalaca u zemlji i inostranstvu. Koliko je moguće, nastojaćemo da pribavimo kopije te građe a eventualno i originalna dokumenata. U tom pravcu nastaviće se pregovori sa arhivima Poljske, Turske, Rusije, Albanije, Dubrovnika, Češke i dr.

Radiće se na realizaciji dogovora između Državnog arhiva CG i Centralnog arhivu starih akata Poljske o preuzimanja arhivske građe dio fonda "Ministarstvo vojno". U prethodnoj godini (2019) vođeni su pregovori oko ustupanja dijela fonda "Ministarstvo vojno CG" Državnom arhivu CG, koji se sada nalazi u Poljskoj. Poljski arhiv trenutno radi na sređivanju arhivske građe.

U ovoj godini izaći će iz štampe dva broja časopisa "Arhivski zapisi". Ostvareni kvalitet u pogledu sadržaja i forme časopisa biće zadržan a radiće se i na podizanju na viši nivo.

Planirano je da u ovoj godini bude realizovano nekoliko značajnih izdavačkih projekata:

- Atentati i zavjere protiv Kralja Nikole.
- Spomenica junacima Božićnog ustanka"
- 2 broja časopisa "Arhivski zapisi"

Organizovaćemo promocije izdanja u više gradova. Biće priređeno više izložbi dokumenata na određene teme. Ranije realizovane izložbe će se prikazati u gradovima koji ih do sada nijesu vidjeli.

Državni arhiv će i u ovoj godini realizovati manifestaciju - Neđelja arhiva. Projekat se odnosi na cijelu teritoriju države i uključuje svu arhivsku mrežu u Crnoj Gori, a usmjerena je na popularisanje arhivske struke i službe kao i na podizanje svijesti o potrebi cjelovite zaštite arhivalija kao opšteg dobra od istorijskog, kulturnog, dokumentarnog, a nerijetko i spomeničkog značaja. U okviru te manifestacije realizuje se veliki broj programa koji su propagandnog karaktera i sprovode se naučno-popularnim metodama (izložbe, javne tribine, predavanja, posjete učenika i studenata arhivskim odsjecima, distribuiranje propagandnog materijala i sl.). U okviru ove manifestacije biće realizovano više desetina raznih programa.

Državni arhiv će sarađivati sa naučnim, kulturnim i obrazovnim institucijama i ustanovama u Crnoj Gori sa kojima ima zajedničke interese u oblasti istraživanja i objavljivanja građe, kao i školovanja i usavršavanja kadrova. Državni arhiv će i u narednoj godini dati doprinos u kreiranju jedinstvene turističke ponude Prijestonice Cetinje, kroz prezentaciju arhivske građe široj javnosti kroz druge manifestacije svojstvene arhivskoj djelatnosti.

Kao član međunarodnih arhivskih organizacija, Arhiv će učestvovati u radu organa i tijela tih organizacija. Državni arhiv planira da u 2020-oj godini nastavi sa daljim razvojem i usmjeravanjem politike rada iz ove oblasti. Možemo reći da su u prošloj godini ostvareni značajni rezultati na ovom polju, s toga ćemo nastojati da širenjem arhivske mreže putem potpisivanja novih i obnavljanja postojećih sporazuma o saradnji, edukacijom i razvijanjem novih znanja i vještina postojećeg arhivskog kadra, primjenom novih tehnologija i metoda u radu sa arhivskom građom, doprinesemo daljoj modernizaciji arhivske službe u cjelini. Trend razvoja međunarodne saradnje je jedan od prioritarnih zadataka koji Državni arhiv sebi postavlja za cilj.

Na planu bilateralne saradnje, u toku 2020. godine očekuje nas obnavljanje postojećeg sporazuma o saradnji sa Državnom agencijom „Arhivi“ Republike Bugarske, koji se primjenjivao do kraja 2019. godine. Dogovori se vode i oko organizovanja dvije izložbe koje bi bile prikazane na teritoriji Bugarske i Crne Gore, a čiji su nazivi: „Crna Gora i Bugarska na karti Evrope“ i „Crna Gora i Bugarska od 1878-1918.“

Takođe je planirano i potpisivanje novih i vrlo značajnih sporazuma o saradnji. U cilju zaštite i očuvanja arhivskih fondova koji se odnose na područje Crne Gore i Boke Kotorske, planirano je potpisivanje sporazuma sa Arhivom Kongregacije za propagandu vjere u Vatikanu. Sa Generalnim direktoratom državnih arhiva Turske, potpisani sporazum omogućio bi uvid u arhivsku građu koja svjedoči o istoriji Crne Gore u 15. i 16. vijeku, organizovanje simpozijuma o odnosima Crne Gore i Turske, te međusobne edukativne posjete zaposlenih i druga pitanja od značaja za razvoj arhivske službe. Potpisivanje navedenih sporazuma zasigurno će pružiti velike mogućnosti i dati novu perspektivu o istorijskim saznanjima, potrebnim za razvoj historiografije u Crnoj Gori.

Državni arhiv će i ove godine inicirati početak saradnje i potpisivanje sporazuma sa Državnom agencijom arhiva Kosova, kako bi omogućili međusobnu razmjenu značajne arhivske građe i time obogatili depo Državnog arhiva, na zadovoljstvo naših korisnika i istraživača.

Kao što je to bilo u prethodnom periodu, organizovaće se radne posjete i sastanci sa predstavnicima arhiva i arhivskih udruženja u regionu i drugim zemljama Evrope.

S tim u vezi, planirana je posjeta Nacionalnom arhivu Češke Republike, u cilju mogućeg pronalaska arhivske građe koja svjedoči o Crnoj Gori i njenom narodu, te upoznavanja sa arhivskom djelatnošću i primjenjivanja savremenih vidova rada u arhivima Češke.

Kako su u protekloj godini vođeni razgovori i obavljena posjeta Državnom arhivu Republike Poljske, planirano je da se tokom 2020. godine izvrši preuzimanje fonda „Ministarstvo vojno“. Ovaj fond je od velikog značaja za Crnu Goru i nalazi se u depoima Arhiva Poljske.

Planirano je da u saradnji sa Forumom slovenskih kultura, zajednička izložba pod nazivom „Žene u Velikom ratu“, bude prikazana u Crnoj Gori. U organizaciji izložbe, pored Državnog arhiva Crne Gore, učestvovali su i Nacionalni istorijski muzej Republike Bjelorusije, Državna agencija „Arhivi“ Republike Bugarske, Državni arhiv Hrvatske, Državni arhiv Republike Sjeverna Makedonija, Ruski državni arhiv za film i fotografiju, Arhivi Srbije, Fakultet umjetnosti Univerziteta u Ljubljani.

Na planu multilateralne saradnje, Državni arhiv je već dugo vremena član Međunarodnog arhivskog savjeta (ICA) i Međunarodnog centra za arhivska istraživanja (ICARUS). U planu je prisustvovanje ICA kongresu pod nazivom „Jačanje društva znanja“, gdje će biti razmatrane najsavremenije metode u radu sa arhivskom građom i srodnim naukama. Takođe će se benefiti članstva u ICA udruženju više koristiti, a sve u cilju jačanja ljudskog kadra koji radi na sređivanju i obradi arhivske građe.

Tradicionalno, ICARUS svake godine organizuje tri konferencije od kojih se jednom obilježavaju Dani ICARUS-a u Hrvatskoj. Glavna osobina ovih konferencija je veliki broj učesnika iz zemalja Evrope i svijeta, članica ICARUS-a i onih koji to nisu. To su prilike u kojima Državni arhiv može proširiti svoju mrežu saradnje i ostvariti svoj interes, kao što je to bio slučaj u prethodnoj godini.

Zaposleni Državnog arhiva imaće priliku da u predstojećem periodu učestvuju na regionalnim i međunarodnim arhivskim savjetovanjima i naučno-informativnim skupovima, kroz prijavljivanje i prezentovanje svojih radova iz domena struke. Rezultat toga je promovisanje rada i djelatnosti Državnog arhiva i ujedno stvaranje podloge za uspostavljanje novih partnerstava.

I ove godine, radnici Arhiva će učestvovati i pohađati Jesenju školi arhivistike koja se organizuje pod okriljem Međunarodnog instituta za arhivske nauke Trst-Maribor i time zasigurno generisati nova znanja i proširiti svoje vještine u radu sa arhivskom građom.

Kada je u pitanju saradnja sa dijasporom, za 2020. godinu je planirano prikazivanje izložbi u Austriji i Njemačkoj.

Izložba „Zvanične čestitke Nikoli I povodom jubilarnih svečanosti 1910.“, planirana je da u saradnji sa Austrijsko-crnogorskim društvom bude prikazana u Beču.

Izložba „Počasni konzuli Knjaževine i Kraljevine Crne Gore“ planirana je da u saradnji sa Crnogorsko-njemačkim kulturnim centrom bude prikazana u Berlinu.

U oblasti normativne regulative, Državni arhiv će raditi na:

- primjeni donijetih zakonskih i podzakonskih akata
- praćenjem i primjenom propisa iz oblasti radnih odnosa;

- pripremom opštih i pojedinačnih pravnih akata za ostvarivanje prava iz radnih odnosa službenika/ca i namještenika/ca;
- izradom Kadrovskog Plana za 2020.godinu;
- izradom Plana integriteta za 2020.godinu;
- izradom Izvještaja o realizaciji plana integriteta za 2019.godinu;
- pravnim pitanjima po osnovu radnih odnosa;
- praćenjem evidencija bolovanja, godišnjim odmorima i redovnosti izvršavanja obaveza službenika po osnovu radnih obaveza;
- praćenjem svih izmjena rješenja službenika po osnovu radnog i penzijskog staža;
- saradnjom sa resornim Ministarstvima i drugim organima Vlade CG;
- saradnjom sa Upravom za kadrove;
- izradi svih izvještaja i informacija iz oblasti radnih odnosa;
- postupanjem po zahtjevima za slobodan pristup informacijama;
- vođenjem i ažuriranjem Kadrovskog informacionog sistema (KIS);
- izradom vodiča za slobodan pristup informacijama;
- prijemom evidentiranjem i čuvanjem arhiviranih predmeta;
- vođenjem osnovnih i pomoćnih evidencija;
- štampanjem i umnožavanjem materijala za potrebe Službe;
- praćenjem ispravnosti uređaja i ostalih tehničkih sistema i prostorija u zgradi;
- evidentiranjem ulazaka i izlazaka, iz zgrade, zaposlenih i stranaka, u radno vrijeme i van radnog vremena, otpremanjem pošiljki i dr. poslovima iz nadležnosti službe.

Služba finansija će se u 2020-toj godini baviti sledećim aktivnostima:

1. Praćenje i primjena propisa iz oblasti finansija
2. Izvršenje odnosno realizacija budžeta za 2020.godinu i izrada plana budžeta za 2021.godinu
3. Saradnja sa Ministarstvom finansija po pitanju izvršenja budžeta, otpuštanja sredstava i plaćanja naloga i obračuna i isplate zarada službenicima
4. Praćenje i primjena propisa iz oblasti Finansijskog upravljanja i kontrole i dostavljanje izvještaja u skladu sa istim
5. Praćenje i primjena propisa iz oblasti javnih nabavki
6. Donošenje Plana javnih nabavki za 2020.godinu
7. Realizacija postupaka javnih nabavki u skladu sa donešenim Planom i propisima
8. Saradnja sa Upravom za imovinu u skladu sa Uredbom o objedinjenim javnim nabavkama
9. Praćenje i promjena propisa iz oblasti računovodstvenog i poreskog sistema
10. Realizacija akcionog plana po predlogu Vlade Crne Gore
11. Realizacija akcionog plana po predlozima Državne revizije i jedinice za reviziju Ministarstva kulture u skladu sa potpisanim Sporazumom.
12. Primjena Uredbe o posebnim troškovima i uslugama Državnog arhiva u pogledu izrade faktura po zahtjevima pravnih lica; naplata istih i obavještanje odsjeka
13. Komunikacija za načelnicima svih odsjeka Državnog arhiva po raznim osnovama (nabavke roba , radova i usluga, obračun i isplata zarada, dostavljanje izvještaja u skladu sa Uredbom o posebnim troškovima Državnog arhiva, dostavljanje evidencije prisutnosti i sl.)

14. Dostavljanje izvještaja, mjesečnih, kvartalnih i ostalih Poreskoj upravi Crne Gore
15. Saradnja sa Ministratsvom kulture u vezi sredstava namijenjenih Državnom arhivu kroz Program zaštite i očuvanja kulturne baštine za tekuću godinu
16. Poslovi iz domena Sindikata
17. Ostali poslovi za potrebe službe

Edukacija službenika i namještenika vršiće se po programu obuka koje predviđa Uprava za kadrove. Takođe će biti organizovana stručna savjetovanja iz arhivistike u cilju jednobraznog stručnijeg postupanja sa arhivskom građom.

Državni arhiv će saradivati sa medijima i preko njih informisati javnost o svojim aktivnostima, a čime se istovremeno doprinosi afirmaciji i popularizaciji arhivske djelatnosti.

Detaljan plan aktivnosti na realizaciji redovnih obaveza i zadataka iz arhivske djelatnosti definisan je po organizacionim jedinicama u okviru Državnog arhiva. On se temelji na ocjeni stanja i utvrđivanju prioriteta po pojedinim oblastima.

DIREKTOR,
Saša Tomanović, dipl.pravnik